

Zakon o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije i cesije

MARCH 2014

Narodna skupština Republike Srpske usvojila je Zakon o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije i cesije koji stupa na snagu 27.03.2014. godine.

Sa ciljem da se poveća likvidnost i umanji unutrašnji dug, zakonom se propisuje obavezna multilateralna kompenzacija kao i mogućnost sprovođenja bilateralnih i multilateralnih cesija i prodaje potraživanja, sve preko sistema koji će voditi Banjalučka berza (Sistem Berza treba da do 27. aprila 2014. usvoji pravila i uputstvo o radu Sistema).

Prijava obaveza u Sistem

Privredna društva, banke, osiguravajuća društva, mikrokreditne organizacije, poslovne jedinice privrednih društava iz Federacije BiH i Brčko Distrikta koje se nalaze u Republici Srpskoj, vanbudžetski fondovi, jedinice lokalne samouprave, sportska društva, preduzetnici, poljoprivredna gazdinstva kao i druga pravna lica koja obavljaju poslove preko bankovnih računa (Učesnici obavezni su da u Sistem prijave sve dospele a neosporene novčane obaveze koje imaju prema drugim Učesnicima.

Učesnik je obvezan da prijavi obaveze po osnovu zateznih kamata samo ako je primio od poverioca obračun kamate sa obaveštenjem o knjižnom terećenju. Nije jasno na kakve zatezne kamate Zakon referiše, s obzirom da se zatezna kamata propisuje zakonom i ne može biti predmet sporazuma, osim ako je reč o ugovoru o zajmu ili kreditu koji predviđa ugovorenu kamatu koja je viša od zatezne, u kom slučaju ta ugovorenna kamata nastavlja da teče i nakon docnje.

Od navedene obaveze prijavljivanja izuzeta su privredna društva nad kojima je pokrenut postupak stečaja ili likvidacije, odnosno prethodni postupak za utvrđivanje uslova za pokretanje stečajnog postupka.

U Sistem se prijavljuju samo obaveze a ne i potraživanja. Potraživanja se u Sistemu indirektno kreiraju kroz prijave obaveza. Ukoliko neki Učesnik smatra da određena dospela obaveza nije prijavljena može putem Sistema dužniku uputiti zahtev za prijavu, koji mora sadržati iznos, osnov i rok dospeća obaveze. Takav zahtev ima status predloga adresiranog Učesniku-dužniku. Prihvatanjem predloga

adresirani Učesnik u Sistemu kreira obavezu prema predlaču.

Neprijavljanje obaveze u Sistem smatra se prekršajem za koji je propisana novčana kazna u iznosu od 100 do 10.000 KM (50 EUR do 5,000 EUR).

Učesnik na dobrovoljnoj bazi može prijaviti i nedospele obaveze prema drugim Učesnicima i odrediti da li želi da te obaveze uđu u sistem multilateralne kompenzacije ili da budu podložne samo cesiji i javnoj aukciji za prodaju potraživanja.

Učesnik može prijaviti i avansne obaveze.

Učesnici svoje obaveze prijavljuju preko svoje poslovne banke, dok obaveze budžetskih korisnika prijavljuje Ministarstvo finansija. Obaveze Učesnika čiji su računi u blokadi prijavljuje banka kod koje se vodi račun tog Učesnika. Za takvog Učesnika banka prijavljuje samo one obaveze koje spadaju u prvi isplatni red prema zakonu o platnom prometu. Reč je o obavezama po osnovu izvršnih rešenja poreske uprave. Ukoliko nema takvih obaveza, prijavljuje se prva po dospeću obaveza iz narednog isplatnog reda.

Učesnik je slobodan da prijavi i obaveze koje su predmet sudskog spora u iznosu koji smatra osnovanim.

Učesnik ne prijavljuje obaveze:

- prema pravnim licima nad kojima je otvoren postupak stečaja ili likvidacije;
- koje se osnovanu mogu osporiti;
- za koje je ugovorena neprenosivost potraživanja u skladu sa zakonom koji uređuje obligacione odnose;
- prema drugom Učesniku ako njihov zbir ne prelazi iznos od 300 KM.

Multilateralna kompenzacija

Na primer, lice A (prvi Učesnik) ima potraživanje prema licu B u iznosu od 100 KM, lice B ima potraživanje prema licu C (krajnji Učesnik) u iznosu od 200 KM, a lice C ima potraživanje prema licu A u iznosu od 50 KM. Po osnovu izvršene multilateralne kompenzacije, sve pomenute obaveze se gase u iznosu najmanjeg potraživanja koje se kompenzuje, u konkretnom primeru za 50 KM.

Berza kao organizator Sistema sprovodi obaveznu multilateralnu kompenzaciju dva puta godišnje, u aprilu i oktobru, u dve faze: (1) osnovna multilaterna kompenzacija; i (2) dodatna multilateralna kompenzacija. Trajanje svake faze treba da odredi Vlada Republike Srpske.

Za vreme trajanja multilateralne kompenzacije banka ne izvršava naloge koji se odnose na prijavljene obaveze kako ne bi došlo do plaćanja iste obaveze dva puta: putem multilateralne kompenzacije kroz Sistem i preko banke.

Ako pravno lice ima obaveze po više osnova prema drugom Učesniku u kompenzaciji, prvo se izmiruju najstarije obaveze.

Multilateralna cesija

U periodu između osnovne i dodatne obavezne multilateralne kompenzacije, Učesnici mogu prenositi potraživanja bilateralnom ili multilateralnom cesijom. Multilateralna cesija može se ilustrovati sledećim primerom: Lice A ima potraživanje prema licu B, lice B ima potraživanje prema licu C a lice C ima potraživanje prema licu D. Lice C licu B ustupa svoje potraživanje prema licu D i na taj način gasi svoju obavezu prema licu B. Lice B nakon toga licu A ustupa stečeno potraživanje prema licu D i na taj način gasi svoju obavezu prema licu A. Lice A postaje poverilac lica D umesto lica B. Cesiju inicira Učesnik koji namerava da preuzme potraživanje drugog Učesnika - u navadenom primeru, cesiju inicira lice A.

Prodaja potraživanja

U periodu između osnovne i dodatne obavezne multilateralne kompenzacije, Učesnik može, umesto cesije, inicirati prodaju potraživanja javnom ponudom. Ponude se dostavljaju preko Sistema. Učesnik koji prodaje potraživanje može prihvatiti najbolju ponudu u roku od 24h nakon isteka roka za dostavljanje ponuda.

Upotreba Sistema izvan kompenzacionog perioda

Učesnici mogu koristiti Sistem i izvan kompenzacionog perioda za:

- preuzimanje izveštaja o izvršenim kompenzacijama i prenosima potraživanja;
- realizovanje kompenzacija i cesija sa drugim Učesnicima nakon kompenzacionog perioda;
- organizovanje javnih ponuda za prodaju potraživanja, pod uslovom da je dužnik verifikovao potraživanje koje se namerava prodati time što je vlastitu obavezu prijavio u Sistem.

Učesnik koji želi da koristi Sistem izvan kompenzacionog perioda dužan je da ažurira stanje svojih obaveza u Sistemu.

BDK Serbia

Majke Jevrosime 23
11000 Belgrade
Tel: +381 11 3284 212
Fax: +381 11 3284 213
office@bdkadvokati.com

BDK Montenegro

Cetinjska 11, The Capital Plaza
81000 Podgorica
Tel: +382 20 230 396
Fax: +382 20 230 396
office.cg@bdkadvokati.com

BDK Bosnia and Herzegovina

(Advokat Dijana Pejić u
saradnji sa BDK Advokati AOD)

Gundulićeva 6
78000 Banja Luka
Tel: +387 51 250 641
Fax: +387 51 250 642
office.banjalu@bdkadvokati.com

© Copyright BDK Advokati